Бухоро давлат университети
ўқув-методик кенгаш 11-сонли
йиғилишининг баённомасидан
К Ў Ч И Р М А

01.07.2021 **Бухоро шаҳри**

К У Н Т А Р Т И Б И:

4. Турлимасалалар.
Экология ва география кафедраси катта ўқитувчиси Ё.Д.Холов, проф А.Э.Хоолиев ва доц.У.Т.Норбоеваларнинг “Ўсимликларга экологик стрессорларнинг таъсири ва уни баҳолаш” деб номланган услубий қўлланмасига нашрга тавсия этиш.

Э Ш И Т И Л Д И:
М.Фармонова (кенгаш котибаси) - Экология ва география кафедраси катта ўқитувчиси Ё.Д.Холов, проф А.Э.Хоолиев ва доц.У.Т.Норбоеваларнинг “Ўсимликларга экологик стрессорларнинг таъсири ва уни баҳолаш” деб номланган услубий қўлланмасини нашрга тавсия этиш учун тайёрланганлигини маълум қилди. Ушбу услубий қўлланмага: БухДУ доценти А.М.Мавлонов ва проф б.ф.н С.Б.Бўриевлар томонидан ижобий тақриз берилгани таъкидланди. Ўқув қўлланма муҳокамаси ҳақидаги Табиий фанлар факультети (2020 йил 30 октябрь), Экология ва география кафедраси (2020 йил 14 октябрь) йиғилиш қарори билан таништирди.

Юқоридагиларни инобатга олиб ўқув-методик кенгаш

Қ А Р О Р Қ И Л А Д И:

1. Экология ва география кафедраси катта ўқитувчиси Ё.Д.Холов, проф А.Э.Хоолиев ва доц.У.Т.Норбоеваларнинг “Ўсимликларга экологик стрессорларнинг таъсири ва уни баҳолаш” деб номланган услубий қўлланмаси нашрга тавсия этилсин.

Ўқув-методик кенгаш раиси **Даминов М.И.**
Ўқув-методик кенгаш котибаси **М.Фармонова**

XODIMLAR BO`LIMI
Imzoni tasdiqlayman

Ё.Д.ХОЛОВ, А.Э.ХОЛЛИЕВ, У.Т.НОРБОЕВА

ЎСИМЛИКЛАРГА ЭКОЛОГИК СТРЕССОРЛАРНИНГ ТАЪСИРИ ВА УНИ БАҲОЛАШ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

БУХОРО ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ

ЭКОЛОГИЯ КАФЕДРАСИ

Ё.Д.ХОЛОВ, А.Э.ХОЛЛИЕВ, У.Т.НОРБОЕВА

ЎСИМЛИКЛАРГА ЭКОЛОГИК СТРЕССОРЛАРНИНГ ТАЪСИРИ ВА УНИ БАҲОЛАШ

(УСЛУБИЙ ҚЎЛЛАНМА)

“Дурдона” нашриёти
Бухоро – 2020

Ушбу услубий қўлланма асосан пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик ўсимликларини етиштирувчи фермер хўжаликлари раҳбарлари ва ходимлари учун мўлжалланган бўлиб, ундан университетнинг биология, экология ва тупроқшунослик таълим йўналиши бўйича таҳсил олаётган талабалар, ҳамда шу йўналиш бўйича илмий-тадқиқот ишларини олиб бораётган бакалаврлар, магистрлар ва мустақил тадқиқотчилар ҳам фойдаланишлари мумкин.

Тақризчилар: б.ф.д., профессор С.Б.Бақоев
б.ф.н., доцент М.М .Тураев

Услубий қўлланма Бухоро Давлат Университети
Табиий фанлар факультети Илмий кенгаши томонидан
(2020 йил №10 баённома) нашрга тавсия этилган

КИРИШ

Марказий Осиёда, шу жумладан, Ўзбекистонда ерларни мелиорациялашнинг асосий вазифалари – тупроқ шўрланиши ва ботқоқланишини олдини олиш ва бу жараёнларга қарши курашиш, қуруқ ерларни ўзлаштириш, сув ва шамол эрозиясига қарши курашишдир. Ерларни рекултивациялаш, тупроқнинг зичланиши ва гумус миқдорининг камайишини (дегумификация) олдини олиш, тупроқ ифлосланиши ва саҳроланишига ва бошқа салбий жараёнларга қарши курашиш бош мақсад ҳисобланади. Мелиоратив тадбирлар тизимлари ҳар хил табиий шароитдаги минтақалар учун турлича бўлиб, бу тадбирларни ишлаб чиқиш тупроқнинг пайдо бўлиш (генезиси) ва уларни хоссалари тўғрисида чуқур билимга эга бўлишни тақозо этади.

Қишлоқ хўжалигида фойдаланиладиган ерлар, айниқса, суғориладиган ерлар шубҳасиз барча халқларнинг бебаҳо хазинаси ва яшаш шароитининг муҳим манбаи ҳисобланади. Ушбу ерлардан оқилона ва самарали фойдаланиш, уларнинг ер фондини кенгайтириб бориш инсоният олдида доим бош масала бўлиб келган. Бу айниқса, аҳоли сони ва озиқ – овқат маҳсулотларига бўлган талабнинг узлуксиз ўсиб бориши билан ўзининг ифодасини топади.

Қишлоқ хўжалигида ишлаб чиқаришни изчиллик билан жадаллаштириш ер фондидан оқилона фойдаланиш, суғориладиган ҳар бир гектар ернинг унумдорлигини кўтариш, унинг иқтисодий самарадорлигини ошириш билан боғлиқ муаммолар ечимини ишлаб чиқиш ғоят катта аҳамият касб этади. Бу борада тупроқ унумдолигини сақлаш, уни йил сайин мунтазам ошириб бориш, қишлоқ хўжалиги ва энг аввало тупроқ мелиорацияси мутахассислари зиммасидаги муҳим вазифалардан бири ҳисобланади.

Бухоро воҳасининг шўрланган ва ҳар хил тупроқ типлари шароитида ғўза навларининг қимматли белгиларига шўрланиш ва намлик даражалари таъсирини ифодаловчи физиолого-экологик

Ё.Д.ХОЛОВ, А.Э.ХОЛЛИЕВ, У.Т.НОРБОЕВА

ЎСИМЛИКЛАРГА ЭКОЛОГИК СТРЕССОРЛАРНИНГ ТАЪСИРИ ВА УНИ БАҲОЛАШ

(услубий қўлланма)

Muharrir:	*G`.Murodov*
Texnik muharrir:	*G.Samiyeva*
Musahhih:	*A.Qalandarov*
Sahifalovchi:	*M.Ortiqova*

Nashriyot litsenziyasi AI № 178. 08.12.2010. Original-maketdan bosishga ruxsat etildi: 08.07.2020. Bichimi 60x84. Kegli 16 shponli. «Times New Roman» garn. Ofset bosma usulida bosildi. Ofset bosma qog`ozi. Bosma tobog`i 4,5. Adadi 100. Buyurtma №94.

Buxoro viloyat Matbuot va axborot boshqarmasi
"Durdona" nashriyoti: Buxoro shahri Muhammad Iqbol ko`chasi, 11-uy.
Bahosi kelishilgan narxda.

"Sadriddin Salim Buxoriy" MCHJ bosmaxonasida chop etildi.
Buxoro shahri Muhammad Iqbol ko`chasi, 11-uy. Tel.: 0(365) 221-26-45